

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 24. junija 2021 - Leto XXXI, št. 25

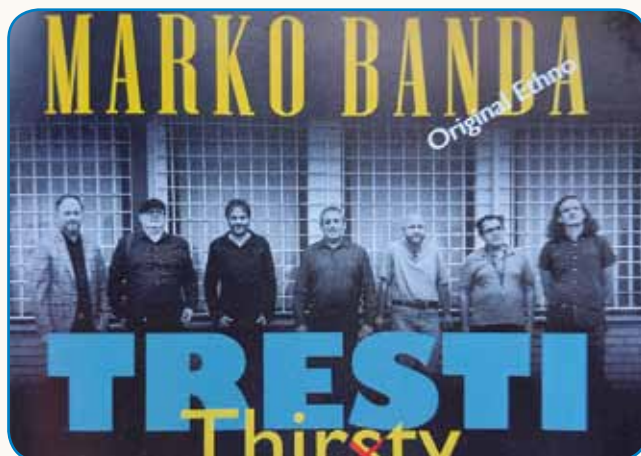

stran 2

PRAZNIČNI NAGOVOR ZAGOVORNICE OB 30. JUBILEJU OSAMOSVOJITVE SLOVENIJE

*Priročnik za jezikovni izpit B2
stran 4*

*Tresti
stran 5*

*Ne vejm, ka s toga sveta bau
stran 8*

Praznični nagovor zagovornice ob 30. jubileju osamosvojitve Slovenije

Ob bližajočem se dnevu državnosti Republike Slovenije je slovenska narodnostna zagovornica 14. junija, pred zadnjo pomladansko sejo, nagovorila madžarski Parlament. Erika Kóleš Kiss je poslance in narodnostne zagovornike opozorila na 30. obletnico samostojnosti in neodvisnosti svoje matične domovine, in sicer najprej v slovenskem jeziku. »Dan, odkar obstaja kot samostojna država - 25. junij 1991 -, je za Republiko Slovenijo ter vse njene državljanke in državljane zgodovinski datum. Kot parlamentarna zagovornica na Madžarskem sem ponosna, da sosednji državi Madžarske, Sloveniji, matični domovini Slovencev v zamejstvu, lahko ob obletnici čestitam v Parlamentu Madžarske.«

V nadaljevanju je slovenska zagovornica v madžarskem jeziku podčrtala, da je nastanek samostojne matične domovine Slovincem na Madžarskem prinesel razvoj v političnem, kulturnem,

šolskem, cerkvenem in gospodarskem življenju, hkrati pa prispeval tudi k ohranitvi slovenske identitete in maternega jezika.

»25. junij 1991 pomeni nastanek neodvisne slovenske države, torej nove dežele na

zemljevidu Evrope in sveta. Madžarska pa je med prvimi priznala to samostojno slovensko državo,« je navzoče spomnila Erika Kóleš Kiss in dodala, da sta za vzpostavitev odličnih madžarsko-slovenskih odnosov v prete-

klih tridesetih letih veliko storili tudi narodnostni skupnosti v obeh državah. »Slovenci na Madžarskem in madžarska skupnost v Sloveniji si želijo zavestno sodelovati pri ohranitvi in razvijanju teh dobrososedskih vezi,« je poudarila slavnostna govornica.

V nadaljevanju je Erika Kóleš Kiss izpostavila pomen osamosvojitve Slovenije za organizacije slovenske skupnosti na Madžarskem. »Od svojega nastanka pred tridesetimi leti podpira Slovenija delovanje naše največje, tridesetletne civilne organizacije Zveze Slovencev na Madžarskem oziroma Razvojne agencije Slovenska krajina. Z znatnimi sredstvi je podprla tudi ustanovitev in delovanje monoštrskega Slovenskega kulturnega in informacijskega centra, Radia Monošter ter Slovenske vzorčne kmetije na Gornjem Seniku. Prav tako zagotavlja strokovnjake za slovensko-madžarsko dvojezično šolstvo in podpira slovenske medije.«

V preteklem obdobju so – po besedah slovenske zagovornice – razvoj v Porabje prinašali številni slovensko-madžarski čezmejni projekti, v zadnjem desetletju pa je na položaj domače slovenske skupnosti pozitivno vplivala tudi narodnostna politika Madžarske. »Delovanje slovenskih narodnostnih samouprav, Državne slovenske samouprave in njenih institucij, oziroma podpora madžarske Vlade in njenega Državnega sekretariata za cerkvene in narodnostne zadeve, so znatno prispevali k razvoju lokalnih skupnosti ter celotnega Slovenskega Porabja na Madžarskem.«

Erika Kóleš Kiss je podčrtala, da obetajo smernice, določene v meddržavnih sporazumih o sodelovanju, nadaljnje skupne rezultate. »Verjamem, da se bosta po sprejetju in uresničitvi priporočil, ki jih na svojih zasedanjih podaja Slovensko-madžarska medvladna manjšinska mešana komisija, ob narodnostih

obogatila tudi večinska naroda. S pričakovanjem zremo na nadaljnji gospodarski razvoj v naši pokrajini preko Slovensko-madžarskega sklada, ki je prav tako lep dokaz dobrega sodelovanja med Slovenijo in Madžarsko.«

Praden bi slovenska parlamentarna zagovornica sklenila svoj praznični nagovor, je Slovenijo označila kot majhno, vendar s čudovitimi naravnimi lepotami obdarjeno deželo. »Kot madžarska državljanka slovenske narodnosti Sloveniji želim, da bi bil njen razvoj nemoten, da bi ohranila in obvarovala vse svoje naravne ter kulturne vrednote, in da bi – tudi kot država majhnega naroda – skrbela za vse Slovence doma, v zamejstvu in po svetu.«

(Slika na 1. strani: »Ponosna sem, da lahko svoji matični domovini čestitam v madžarskem Parlamentu« - je ob bližajočem se jubileju Republike Slovenije dejala slovenska zagovornica Erika Kóleš Kiss.)

-dm-

Minister Péter Szijjártó je častni občan lendavske občine

POLOŽILI SO TEMELJNI KAMEN ZA NOGOMETNO AKADEMIJO

Madžarski minister za zunanje zadeve in trgovino Péter Szijjártó se je prejšnji teden mudil na obisku v Lendavi, kjer je v tamkajšnji gledališki in koncertni dvorani prevzel naziv častni občan, ki mu ga je lendavski občinski svet podelil pred občinskim praznikom oktob-

in drugimi predstavniki občine. S predsednikom Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti Ferencem Horváthom in drugimi iz vodstva skupnosti je imel plenarno razpravo na madžarskem generalnem konzulatu. Ogledal si je tudi obnovo zgradbe v

Lendavi, katere obnovo sofinancira Madžarska.

Na podelitvi naziva častni občan sta v kulturnem programu nastopila dijakinja Konservatorija za glasbo in balet v Ljubljani Pia Novak in študent dramske igre v Kaposváru Peter Pal. V utemeljitvi podelitve naziva častni občan Lendave so zapisali, da je minister Szijjártó zaslužen za uresničevanje projektov pomoči gospodarskega razvoja, programov razvoja vasi in številnih oblik pomoči na področju izobraževanja. »Uspešno čezmejno sodelovanje med Slovenijo in Madžarsko je za nas, ki živimo tukaj ob meji, izjemnega pomena, saj je to naš osnovni življenjski prostor, v katerem skupaj delujemo in napredujemo. Ker na obeh straneh meje živita manjšinski narodni skupnosti, je še posebej dragoceno, da obe državi zaznavata pomen spodbud in pomoči. Prav zato še posebej cenimo prizadevanja Pétra Szijjártó za vzpostavitev skupne gospodarske strategije obeh obmejnih pokrajin, ob Muri in Rabi,« je še pisalo v obrazložitvi. Madžarski zunanji minister je ob

podelitvi povedal, da mu je posebna čast dobiti to visoko priznanje lendavske občine. Zlasti, ker je po Jánosu Martonyiju drugi madžarski zunanji minister, ki je prejel ta naziv: »Madžarska vlada si prizadeva za dobrososedske odnose in za zamejsko madžarsko skup-

Lendavski župan Janez Magyar je v svojem govoru predstavil daničen razvoj Lendave, ki se bo nadaljeval tudi v prihodnje in pri katerem ima velik pomen tudi izgradnja nogometne akademije: »Vse madžarske spodbude za gospodarske, kmetijske in turis-

Péter Szijjártó si je v družbi lendavskega župana ogledal mestno središče

ra 2020. Položil je tudi temeljni kamen za gradnjo nogometne akademije, ki jo financira madžarska vlada. Obiskal je tudi Mestno hišo, kjer se je pogovarjal z lendavskim županom Janezom Magyarjem

središču Lendave, kjer bo sedež Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti, v spremstvu murskosoboškega škofa Petra Štumpfa pa tudi župniško cerkev svete Katarine Aleksandrijske v

Minister je skupaj s predstavniki lokalne skupnosti in madžarske manjšine položil temeljni kamen za nogometno akademijo

nost. Lendava in okolica lahko tudi v prihodnje računata na podporo madžarske vlade in pozornost Madžarov. Zelo dobro se zavedamo, da bo šlo nam bolje, če bo šlo boljše našim sosedom.«

tične naložbe, ki omogočajo okrevanje gospodarstva in kmetijstva ter ohranjanje delovnih mest in razvoja podjetništva, so povezane z madžarskim zunanjim ministrom.«

Tekst in fotografiji: Jože Gabor

Kralica Méra se oprvim skazala pred 40 lejtami

»Draga deca! Gledam in zovém vas: povrnite se k Baugi, ar je Un lübezen in me je z lübezni poslo k vam, aj vas odpelam na paut spreobrnjenja. Zapüstite grej in vse lagvo, odlaučite se za svetost in kralüvalo de veseldje, vi te pa moja vövtegnjena rauka v tom zablaudenom svejti.

Takzvani »Bregj skazanja«, gde je šest mlajšov pred štirideset lejtami oprvim vidlo Blajženo Devico Marijo

Rada bi, ka gratate molitev in vüpanje za vse tiste, šteri so eške nej spoznali Bogá lübezni. Hvala, ka ste se odzvali na mojo pozvanje.« Té reči je letos 25. majuša Blajžena Devica Marija sporočila *Mariji Pavlovič-Lunetti*, ednoj od tisti šest mlajšov, šteri so djenau pred štirideset lejtami, 24. juniuša 1981, oprvim vidli pa čüli Kralico Méra v bošnjaškom varaši Medjugorje.

Takšo sporočilo povej Mati Boža vsakšoga 25-oga v mejseci v malom mesti, šteroga furt več prauškarov gorpoiške. Bili so takši mejseci, gda se je v Medjugorji prečiščavalo več kak dvejstau gezero vörniov, mešüvalo in oltarsko svestvo pa je talalo skoro pet gezero domanji in tihinski dühovnikov. Tau pa tak, ka Rimokatoličanjška cerkev eške itak ne pripozna, ka bi videnja Bože Matere istinska bila. Donk je pápa Frančišek majuša 2019 dopüsto, ka fare in püšpekije organizerajo bože poti v varaš pauleg rovačko-bošnjaške grajnec, v šterom se godijo prej veuke milosti.

Medjugorska fara leži na djuž-

nom tali krajine Hercegovina, gde zvekšoga katoličanjški Hrvati živéjo. Dvajsti kilomejterov prauti söveri najdemo mesto Mostar, štero má letališče (repülótér), ka je veuka pomauč prauškarom od daleč. Glavna cerkev v Medjugorji je posvečena svetoma Jakobi, gde redno držijo euharistične molitvene

vöre in drüge düševne programe. V varaši deluje več socialni inštitucij: v »vesnici Cenacolo« pomagajo takšim mladim, šteri majo probleme z drogami; v takzvanoj »Materinoj vési« pa se leko šaulajo siraute sodakov, šteri so spadnili v slejdnjoj jugoslovanskej bojni. V Medjugorje prihajajo mladi s cejloga sveta na mladinske festivale, od tistec pa se zglašá »Radio Mir Medjugorje« tö. Ime mesta znamenüje »med bregámi«.

Zdaj, za štirideseto oblejtnico, malo poglednimo, ka se je godilo v dnevaj po 24. juniuši 1981! Prvi den, kauli šeste vöre zadvečerka, so mlajši *Ivanka Ivankovič*, *Mirjana Dragičević*, *Vicka Ivankovič*, *Ivan Dragičević*, *Ivan Ivankovič* in *Milka Pavlovič* na bregej Crnica (štero Podbrdo tö zovéjo) vidli edno lejpo mlado žensko z detetom v rokej. Te jim je eške nika nej pravla, samo z rokauv je je bliže zazovala. Mlajši pa so se prestrašili in so se nej vüпали cjuštaupiti, če rejsan so včasik brodili, ka je tau Gospa.

Drügi den, 25. juniuša, so se

deca zgučala, ka v gnakom cajti odidejo na mesto, gde se je preminauči den skazala Gospa. Vüпали so, ka go znauvič vidijo – in se je gnauk rejsan oblišno posvejt. Mlajši so zaglednili Gospau, depa brezi deteta v rokej. Bila je nepopisливо lejpa in radostna, smedjala se je. Pá je majütala, aj staupijo bliže, deca so pa rejsan batrivna gratala. Včasik so spadnili na kolena in začnili moliti očanaš in zdravamarijo.

Gospa je molila, te se pa eške pogučavala ž njimi. Ivanka go je pitala o svojoj materi, štera je pred dvöma mejsecoma mrla, Mirjana pa go je prosila za znamenje – vej so pa v varaši že gučali, ka so mlajši nauri in lažajo. Gospa jim je pravla: »Zbaugom, angeli moji« in z glavauv kumala, ka zranje pá pride.

Tretji den, 26. juniuša, sta mesto dvej dejkeu prišla Marija Pavlovič in *Jakov Čolo*. Vsi so bili radostni, ka pá srečajo Gospau, de so se pa malo bodjali tö. Nej so bili gvüšni, ka s toga baude, donk je je nikša mauč vlejkla. Gda so eške na pauti bili, se je trikrat oblisnilo. Zdaj se je Gospa malo više skazala kak prva. Za en malo je preminaula, na molitev dece pa se je povrnaula.

Mlajše so te že sprevajali vörnিকে. Eden od nji je emo posvečeno vodau s sebov, ka bi sprokali, ali je prilika nej od Šatana. »Če si Gospa, ostani z nami; če nej, idi kraj od nas!« go je pošpricnila Vicka. Gospa pa se je samo smedjala in ostala z mlajšami. Mirjana je pitala za njeno ime in dobila valas: »Jas sem Blajžena Devica Marija.«

Gda so šli doj z bregá, je Gospa maloj Mariji – in samo njej – pravla: »Mér, mér, mér in samo mér!« Za njauv se je zdigavo križ, med djojom je Gospa dvakrat ponovila: »Mér more biti med človökom in Baugom, depa med lidami tö!« Tau se je zgaudio na pau poti doj z Bregá skazanja.

Štrti den, 27. juniuša, se je Go-

spá trikrat skazala deci, štera so go vsefelé spitavala. O dühovnikaj je na priliko pravla: »Krepko aj vörjejo in čuvajo vöro svojoga naroda!« Mirjana in Jakov sta go prosila, aj dá znamenje, ar so od mlajšov že gučali, ka so drogeraši. Gospa je dala valas: »Nika se ne bojte!« Gda so stapali doj s

Ivan Dragičević, Marija Pavlovič, Ivanka Ivankovič, Mirjana Dragičević, Jakov Čolo in Vicka Ivankovič v mladi lejtaj – eške gnes se jim skazüje Gospa

Podbrda, se jim je eške gnauk skazala z rečami: »Zbaugom, angeli moji! Idite v méri!« Péti den, 28. juniuša, je že zran-koma rano vküpprišlo skoro petnajset gezero lüdi, plebanoš *Jozo Zovko* pa je djenau vöopito mlajše, ka so v preminauči dnevaj vidli. V šestoj vöri se je Gospá znauvič skazala. Po molitvi go je Vicka pitala: »Gospa moja, ka želejš od nas?« Dobilala je valas: »Narod aj moli in krepko vörje!« Té den je gospa večkrat prišla in odišla. Gnauk so go deca pitala, zakoj se ne skaže v farnoj cerkvi, ka bi go vsi vörniki vidli. »Blagor tistim, šteri so nej vidli in donk vörjejo!« so dobila valas.

Šesti den, 29. juniuša, so mlajše odpelali v Mostar k padarom, šteri so je prejkpoglednili in zglasili za zdrave. Edna padarkinja je pravla: »Nej so deca naura, liki tisti, šteri so je sé pripelali.« Na té den je bilau na Bregaj skazanja več lüstva kak gda koli prva. Gda so mlajši taprišli in začnili moliti, se jim je včasik skazala Gospa z rečami: »Narod aj krepko vörje in se nika ne bogi!« Stariške so pripelali pojbiča *Danijela*

Šetka, ka bi ga Gospa ozdravila. Rejsan je tau včünila, de je pa naprejspisala, ka moreta oča pa mati moliti, se postiti in krepko vörvati.

Sedmi den, 30. juniuša, sta dvej ženski na njé vzeli in z autonom odpelali mlajše daleč kraj od mesta skazanja. Če rejsan so bila deca daleč od Podbrda,

so v šestoj vöri prosila, aj leko vö z autona staupijo. Gospa je z več kilomejterov taprišla na srečanje in vküper ž njimi molila sedem očanašov. Za en malo je policija mlajšam zaprla paut do Podbrda, donk pa se jim je Gospa eške dale skazüvala na skrivni mejstaj, na njinom domi ali na njivi. Deca so bole batrivna grtüvala, se furt bole oprejto pogučavala ž njauv in poslüšala njene tanače pa sporočila. Gospa se je od tistoga mau nej vsikdar na gnakom mesti skazala in nej vsikdar za gnaki cajt: mabiti samo za dvej minuti, mabiti za edno vöro. Nej se je vsikdar skazala, gda so tau mlajši steli, dostakrat se je tau zgaudio v momenti, gda so tau nej čakali. Vse tau znamenüje, ka mesto in čas srečanja ne zapovejo lidgé - zaman tau želejo ali za tau molijo –, liki Tista, štera se skazüje. Po štirideset lejtaj Kralico Méra eške itak vsakši zadvečerak vidijo Vicka v Medjugorji, Marija v Milani in Ivan v Meriki. Mirjana vidi Gospau gnauk na mejsec, Ivanka in Jakov pa gnauk na leto.

-dm-

PREKMURJE

Keden državnosti

25. junijuš je največji slovenski svetek, den državnosti. Mešana občina Murska Sobota je v sodelovanju z veteranskimi društvi, javnimi zavodi, šaulami in drugimi institucijami v čast obeležitve 30. obletnice razglasitve in obrambe samostojne Republike Slovenije pripravila bogati program, stero ga največji tau se godi na obnovljeni glavni, Slovenski vilici, stera je té keden v enom tali dozapreta za promet. Pauleg »Blagovnice« je postavljeni velki oder, vse do »Šopinga« pa so sklali 500 staucov. Slavje de se končalo na sam svetek, vej pa de v petek, ob dnevi državnosti, ob 18. vöri glavna regijska proslava, na steroj de slavnostni guč meu soboški župan Aleksander Jevšek, v kulturnom programi pa do se notpokazali Prekmurska godba Bakovci z gostoma Murska Percussion Ensemble in vokalistko Tjašo Cigut.

Keden državnosti se je v ponedelek začno z otvoritvijo razstave z naslovom Osamosvojitve Slovenije in vojna za samostojno Slovenijo 1991 v Pomurju. Na kejpaj, steri do do sredine julijuša na ogled na Slovenski vilici, je notpokazano vse tisto, ka se je godilo pred 30. lejt. V torek so se šaularge napautili po potaj soboških spominskih obeležij, nej samo tistih, stera so povezana z nastankom slovenskoga rosaga, liki tudi drugih. Na zadnji točki pohoda so na Kopališki vilici, pauleg vojašnice, odprli spominsko zgodovinsko točko in slavnostno posadili lipo.

V soboški knjižnici pa so té keden predstavili dve knjigi (Tajna skladišča TO 1990-1991 v Pomurju in Orožja nismo oddali), pauleg toga pa je knjižnica pripravila ške razstavo, in tau z naslovom Osamosvojitve Slovenije 1991.

Silva Eöry

PRIROČNIK ZA JEZIKOVNI IZPIT B2

11. junija so na gornjeseniški dvojezični osnovni šoli predstavili priročnik za jezikovni izpit B2 iz slovenskega jezika, ki ga je pripravil profesor slovenščine na monoštrski gimnaziji Norbert Gerencsér ob strokovni pomoči učiteljice asistentke Valentine Novak. Za natis priročnika je poskrbela Državna slovenska samouprava s finančno pomočjo državnega sekretariata za narodnostna in verska vprašanja pri Uradu predsednika vlade, za katero si je posebej prizadevala slovenska zagovornica v Parlamentu Erika Köleš Kiss, ki je pozdravila navzoče, med njimi generalno konzulko v Monoštru Metko Lajnsček, in vodjo glavnega oddelka pri Narodnostnem pedagoškem šolskem centru Urada za šolstvo Agi Kállay. Erika Köleš Kiss je izpostavila, da se je že kot profesorica slovenščine soočila s pomanjkanjem tovrstnih priročnikov, ki bi kandidatom pomagali pri pripravah na jezikovni izpit. Pred časom je izpitni center Origó želel ukiniti jezikovne izpite iz slovenščine, češ da zanje ni zadostnega zanimanja. »Zaradi tega sem preverila, koliko kandidatov imajo letno iz vseh jezikov, koliko iz slovenščine,« je poudarila Kölešova in rekla, da se nimamo česa sramovati, saj je bilo v zadnjih letih opravljenih iz slovenščine skoraj več izpitov kot iz ostalih »malih« jezikov. Dodala je, da se seveda ne moremo kosati z jeziki, kot je recimo nemščina. Za pripravo dijakov na jezikovni izpit pa je manjkalo gradivo za slovenski jezik. Na internetu, na spletni strani centra Origó, se je v sredini 90-ih let objavil le en vzorčni test za slovenščino in je to še menda do danes tako. Med tem časom je prišlo do več sprememb, med drugim do sprememb pravil pri polaganju jezikovnih izpitov pri centru Origó. »Prav zaradi tega je bilo zelo aktualno, da se sestavi priročnik, ki bo pomagal tako kandidatom kot tudi učiteljem in profesorjem,« je povedala Kölešova in dodala, da je državni sekretariat namenil »projektu« 1,5 milijona forintov. Za avtorja priročnika so izbrali profesorja slovenščine na gimnaziji, s tem

da so od njega zahtevali, naj gradivo čimprej sestavi, da bi ga – tudi če le v rokopisu – lahko uporabljali že letošnji kandidati za jezikovne izpite.

Avtor priročnika profesor Norbert Gerencsér se je zahvalil

Priročnik je razdeljen na tri poglavja, na tri večje dele. »Na začetku imamo nekaj splošnih informacij o tem, kako sploh izgleda jezikovni izpit, saj ko v praksi pripravljam dijake, zmeraj delamo le po nalogah

Priročnik je sestavil profesor slovenščine na monoštrski gimnaziji Norbert Gerencsér

vsem, ki so pripomogli k nastanku učnega gradiva. Na začetku podrobneje predstavil priročnika je izpostavil, da so zadnje čase uporabljali učbenike Centra za slovenski jezik iz Ljubljane, »toda vsak izpitni sistem ima svoja pravila,

(prevajanje, razumevanje prebranega besedila, pišemo pismo), na koncu nam zmanjka časa in se lahko zgodi, da se kandidat šele na izpitu sooči s tem, kako pravzaprav izgleda celotni test,« je povedal Gerencsér.

Vsi akterji, ki so na različne načine prispevali k pripravi priročnika

tako da si z učbeniki iz Slovenije pri izpiti ne moremo preveč pomagati, saj je v njih drugačen sistem, so drugačne vaje,« je povedal avtor priročnika. »Origó je dvojezični izpit, torej med nalogami je tudi prevajanje iz slovenskega v madžarski jezik.«

Avtor je sestavil priročnik po sistemu jezikovnega centra Origó, pri katerem se lahko polagajo jezikovni izpiti iz slovenščine na treh ravneh. Upošteval je dejstvo, da želi največ kandidatov narediti izpit na srednji ravni, torej izpit B2.

Drugo poglavje priročnika vsebuje sedem vzorčnih testov. Vsaki test najprej vsebuje prevajanje. To so krajša, malo prirejena besedila. Besedilo morajo prevesti – bi lahko rekli, dobesedno – iz slovenščine v madžarščino. Naloga je osredotočena na kontrolo tega, ali kandidati prepoznajo slovnične strukture, ki so drugačne v teh dveh jezikih (recimo rodilniške zveze). Vse povedi pa morajo biti razumljive za naravne govorce madžarščine.

Druga vaja je pisanje pisma ali spisa. »V našem priročniku

smo še napisali, koliko vrst morajo napisati, toda pred kratkim sem opazil na spletu, da so spremenili pravila in po novem napišejo število besed,« je opozoril profesor, kako hitro se lahko spreminjajo pravila. Pri drugi vaji lahko kandidati izbirajo, dobijo dve temi in se lahko odločijo za njim bolj simpatično. Vse napotke imajo v madžarščini, pismo ali spis pa morajo seveda napisati v slovenščini.

Zadnja naloga na izpitu je razumevanje prebranega besedila. »Iskreno lahko rečem, da je bilo zame pri sestavljanju testov to najtežje. Poskušal sem poiskati besedila, ki so v skladu s temami, ki jih bodo dobili kandidati na ustnem delu izpita. Ko človek najde besedilo, ga je največkrat potrebno skrajšati in privediti. Najtežje je potem postaviti vprašanja, ki so ustrezna za jezikovno raven B2. Besedilo mora vsebovati toliko informacij, da kandidat lahko dobi za odgovore na vprašanja 25 točk. Vprašanja so v madžarščini in tudi odgovore morajo napisati v tem jeziku,« je poudaril profesor Gerencsér.

V tretjem poglavju priročnika najdemo vzorčne rešitve. »Metodološko vemo, da na koncu priročnika morajo biti vzorčne rešitve. Če se nekdo sam pripravlja na izpit, potem lahko sam sebe kontrolira in popravi lastne napake. To je bilo ogromno dela, kajti pri drugi nalogi (pisanje pisem ali spisov) sem moral napisati rešitve za obe temi, torej 14. Saj morajo imeti za vsako temo nek vzorec,« je povedal Norbert Gerencsér in dodal, da upa, da bo res prišlo do nadaljevanja tega dela in se bo sestavil priročnik tudi za ustni del izpita B2.

Na koncu predstavitev se je avtorju zahvalil tudi predsednik DSS Karel Holec, ki je priročnik tudi razdelil navzočim ravnateljem in učiteljem srednjih in osnovnih šol.

(Slika na 1. strani: Predsednik DSS Karel Holec je navzočim razdelil priročnike.)

Marijana Sukič
Foto: K. Holec

Okraugli jubilej Marko bande

TRESTI

Leta 1990, gda je Kociper-Baranja banda, stera je pod imenom Beltinška banda začnola nastopati tudi z Vladon Kreslinom, nej več ladala pomagati bōltinski folklorni skupini, se je več mla-

so meli svoj prvi nastop izven domanjoga rosaga v Monoštri. V 30 lejtaj delovanja majo za sebov več kak 1000 nastopov, največ v Sloveniji, bili pa so tudi skor po vsej rosagaj Evrope. Leta

12 pesmi, stere so prvo paut pred publiko notpokazali 28. majuša na ljubljanskem gradi, 8. junijuša pa ške doma v Prekmurji, in tau v soboškoj dvorani Gledališče Park. Pauleg članov skupine so se v Murski Soboti predstavili ške gosti, stere čujemo tudi na

šuršom panonskom svejti.

Kak po tradiciji so tudi ob toj priliki na CD dali eno pesem, stero samo popejvajo, tau pa je pesem Grafejri: »*Tau je ena ljubezenska, bole žalostna pesem, vej pa guči o tom, kak si je ena deklina drugoga pojba najšla,*

Marko banda se je 8. junijuša notpokazala na koncerti v soboškon Gledališči Park

»Originalna« Marko banda. Od leve: Boštjan Rous, Samo Budna, Andi Sobočan in Slavko Petek

dih pojbičov daubilo in so začnili špilati prekmursko ljudsko muziko. »*Boris Žalig, steri je te vodo folkloro, je znau ka, kak zdaj tudi že nam, lejta dejo in ka trbej poskerbeti za naslednike. Pauleg toga so nam te ške leko, tak Miška kak Janči in Joužek, pokazali, kak se špila. Ges sam cuj prišo po noriji. Boštjan Rous in Andi Sobočan sta že znala igrati na klarinet in cimbale, ges pa sam nej znau špilati na inštrument, liki sam pleso pri folklori. In te sam se špajso, če najdejo goslara, primaša, te mo se ges začno včiti špilati na bajs. In rejsan, nej v Prekmurji, liki v Prlekiji so najšli mladoga pojbiča, Samoja Budno, steri je te ške nej meu 15 lejt, pa mi je drugo nej ostalo, kak ka sam primo za bajs in se začno včiti špilati na njega,*« je prva raztolmačo Slavko Petek. V začetki so nej meli imena, pa je na enom nastopi Milan Zrinski pravo, ka sta v skupini dva člana (pauleg Slavka ške Boštjan) z Markastoga in so te daubili ime Marko banda. In tak je tudi ostalo. Pouleg Boštjana Rousa, Andija Sobočana in našoga sogovornika v Marko bandi gnesden špilata ške Željko Ritlop na klarinet, in Miha Kavaš na gosli.

Slavko Petek se ške spaumni, ka

1993 so gostovali pri izseljencaj v Argentini in Urugvaji, pet let sledkar pa so vküper s Folklorno skupino Beltinci gostovali ške na Japonskon. Lani, gda je ta erična skupina slavila 30 lejt svojoga delovanja, bi mogli meti dosta koncertov, ali je nej bilau tak. Istina ge, ka so vleti pod strejo spravili

Slavko Petek

večino svojih planeranih koncertov, ali zavolo toga, ka je nej bilau bōltinskoga folklornoga festivala, je tudi njihovo glavno slavje ob jubileji odpadnolo oziroma je bilau preloženo na letos. Pa tudi njihov nauvi, tretji CD (leta 1997 so prva vōdali zgoščenko z naslovom Marko banda No 1, leta 2008 pa svoj drugi CD z naslovon Vōra bije), je komaj pred par kedni prišo na svejt. Na albumi z naslovon Tresti je

CD-ji, tau pa so Samo Budna, pevka Tjaša Šimonka Kavaš in Tomaž Rauch, steri ne špila samo na gosli, liki se je pod nauvi album, steroga je vōdala, podpiso tudi kak producent. »*Čiglij je v Murski Soboti nej smela*

biti puna dvorana, je nas tau nika nej mautilo. Leko v bistvi povem, ka se je čutilo, kak če bi bila dvorana puna, vej pa je biu aplavz publike trnok krepki,« je povedo Petek in cujda, ka so na nauvom CD-ji že pozabljene različice tradicionalnih prekmurskih pesmi, stere sta Miha in Tjaša gorziskala v arhivi Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU v Ljubljani, pa ške neka pesmi, stere so poznane v

pa je njeni pojeb tau žmetno prebolo.« Bela nedelja je pesem, stero že duga lejta špila Vlado Kreslin, znamo pa, ka je tau v originali vogrska pesem Szomorú vasárnap. »*Tü smo prva meli neka nevol, vej pa nam je Sazas, združenje, stero v Sloveniji skrbi za avtorske pravice, prva nej dovolilo, ka damo tau pesem na CD. Zanimiva je tudi pesem Krvava rouža, za stero je besedilo v prekmurščini napiso, oziroma s srbskoga in rovaškoga dojobrno, Štefan Kardoš. Tau pesem poznajo na Slovaškom, v Vojvodini pa Slavoniji, tudi v Romuniji pa na Vogrskom,*« je ške raztolmačo Slavko Petek. Na CD so ške pesmi: Polka Savica, Stari valček, Mejsac svejti, Novi sotiš, Akacoš út/Kurizalok, Vankišranc, Porabski čardaš/Na skalaj, Stara polka in Stari drmač. Člani Marko bande vüpajo, ka do nauvi CD leko v etom leti notpokzali na dosta mestaj, meseca julijuša tudi na foklornom festivali v Bōltincaj, steri pa na žalost pá nede takši, kak smo tau bili včeni.

(Kejþ na 1. strani:

Naslovnica nauwoga CD-ja.)

Silva Eöry

Kejþi: Silva Eöry

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Kama se leko skrijemo?

Te keden je fejsť vrauče, kak po cejlom rosagi tak v Železni županiji so več kak petrtesti stopinj merili. Tau je fejsť vrauče, depa idealno je za žetvo pa s senaum delati. Starejši večkrat pravijo, ka prvin je to bila vročina, depa nej je bilau tak sparno, ka lüstvo tak fejsť zmantra. Vanej delati je tašoga reda sploj žmetno pa nevarno to. Tašoga reda več predpisov vōdajo, ka delodajalci morajo v poštev vzeti. Prvo je tau, ka mrzlo vodau morajo dati delavcom, drugo je pa tau, kelko so leko vanej na sunci pa kelko morajo počivati. Tau dosta pomaga delavcom, depa osem vōr v tašoj vročini delati je fejsť težko, fejsť zmantra človeka. Pa nej samo človeka, ranč tak živali to, za stere se mi moramo skrbeti, sploj pa za tiste, stere so zaprejte ali privezane. Vročino preživeti po varašaj je dosta bola žmetno kak po vasaj, zato ka tam je vsigdar vrauče, zavolo betona se luft še vnoči ne razladi. Tašoga reda človek se cejlak tazmantra, zato ka ne more spat, ne more počivati. Zavolo toga je že vsigdar več tisti, steri klimatsko napravo majo v rami, v stanovanji, najbola v bloki. Brezi toga v velkoj vročini v velki varašaj že ne da vōprestati.

Depa kak bi si leko še pomagali proti vročini? Najbola tak, ka bi v mrzlo vodej sejldi. Samo gnesden je tau že to »privilegij«, zato ka samo tisti leko dejo na štrand ali v terme, steri so cepleni. Steri so nej, tisti se samo v mlakaj (jezeraj) pa potokaj leko kaupajo. Tisti, steri nejmajo klimo, steri se neškejo ali ne morejo kaupati, se tak branijo proti vročini, najbola po velki varašaj, ka dejo kipovat. Zato ka te velke baute (nakupovalni centri) so dobro hladne, tam se človek tak nagnauk leko razhladi. Sombotelska občina tak pomaga tistim, steri nejmajo se kama skriti pred vročinov, ka odpre klimatizirano aulo v mestni hiši.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Epidemija se je iztekla

Epidemija covid-19, ki je od lanske jeseni zahtevala več kot 4400 smrtnih žrtev, se je 15. junija iztekla, vseeno pa bodo nekateri preventivni ukrepi ostali. Ostaja sistem PCT – »preboleli, cepljeni in testirani«. Še vedno veljajo omejitve na 10 kvadratnih metrov pri izvajanju dejavnosti, nošenje mask v zaprtih javnih prostorih in omejitev 75-odstotne zasedenosti sedišč na prireditvah. Se pa s koncem epidemije v gostinskih lokalih umika omejitve, da so lahko pri mizi štiri odrasle osebe in otroci. Vodja svetovalne skupine za covid-19 pri ministrstvu za zdravje Mateja Logar je spomnila, da je epidemiološka slika v primerjavi z lanskim koncem epidemije drugačna: veliko število cepljenih in preboleznikov, ki so zdaj zaščiteni. Logarjeva je dodala, da se ne smemo razpusiti, ampak previdno nadaljevati v prihodnost, sploh z mislijo, da je jesenski val – lani se je zgodil – mogoč. Vlada je epidemijo razglasila 19. oktobra lani, zadnjič pa jo je za 30 dni podaljšala 16. maja.

Marjan Dikaučič je novi pravosodni minister

Državni zbor je za novega pravosodnega ministra imenoval Marjana Dikaučiča.

V parlamentu ga je podprlo 44 izmed 85 navzočih poslancev, 41 jih je bilo proti. Na ministrskem mestu bo nadomestil Lilijano Kozlovič, ki je konec maja odstopila, potem ko je vlada razveljavila postopek imenovanja evropskih delegiranih tožilcev. Mnenja poslanskih skupin glede primernosti kandidata so bila v razpravi zelo deljena. Za imenovanje Dikaučiča so glasovali poslanci koalicijskih strank SDS, NSi in SMC, opozicijskega SNS in en poslanec DeSUS-a ter poslanca narodnosti. Proti so bili v strankah LMŠ, SD, Levica, SAB in v poslanski skupini nepovezanih poslancev.

Poletno literarno potovanje

Pod tem naslovom je potekalo »potovanje« knjižnice Murska Sobota, katerega postaja je bila 15. junija v Monoštru v Slovenskem domu. Namen obiska je bil, da bi na kratko predstavili zbornik Soboška potujoča knjižnica, ki je izšel ob 25-letnici potujočega knjižničarstva PiŠK Murska Sobota. Goste je pozdravila predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem *Andrea Kovács*.

V recitalu, ki so ga pripravili sodelavci knjižnice – *Metka Celec, Jana Balažič, Slavko Meolic, Stanislav Petek*, za glasbeno spremljavo je poskrbel *Sašo Zver* – smo izvedeli za pomembne postaje potujoče knjižnice. Začetki potujoče knjižnice segajo nazaj v leto 1926, ko je odbor podružnice jugoslovanske matice v Murski Soboti poskrbel za deset potujočih knjižnic, ki so ponujale »posebno kmetoski ljudski priliko, da vzame v roke lepe slovenske knjige i si iv njih prijetno zabavo pa tudi dobre navuke«.

Prvi poskus potujoče knjižnice je zamrl zaradi vojne. Ideja za pravo potujočo knjižnico se je potem rodila leta 1973, ko je takratni ravnatelj Bela Sever dal pobudo štirim kulturnim skupnostim (M. Sobota, Lendava, Gornja Radgona in

Ljutomer), da bi skupaj nabavili in financirali potujočo knjižnico. Avtobusa niso kupili, je pa institucija potujoče knjižnice delovala naprej.

Dejansko bibliobusno potovanje

tora za 3000 enot knjižničnega gradiva. Za pet let je knjižnica nabavila novi, večji bus znamke Mercedes Benz, na katerem je bilo prostora za 5000 enot gradiva. Ta je svojo gradivo pripe-

pri vrtcih in osnovnih šolah. Ne pozabijo tudi starejših, zato ima bibliobus postajališča tudi pri domovih za ostarele. Ker je Prekmurje narodnostno mešano območje, ima tudi »madžarsko proggo«, dve postajališči pa ima med Romi, v vaseh Pušča in Vanča vas.

Bibliobus opravlja pomembno vlogo med Porabci, saj s svojim gradivom pripomore k ohranjanju slovenskega jezika in kulturne ter narodne identitete.

Od leta 2018 pripravljajo sodelavci PiŠK letno od pet do šestkrat literarne ure, ki jih predvaja monoštrski slovenski radio.

V istem letu so pri nas začeli z izvajanjem bralnega projekta Slovenska bralna značka, ki ponuja izbor desetih knjig, izmed katerih morajo kandidati prebrati tri.

Na koncu prireditve je direktorica soboške knjižnice *Klaudija Šek Škafar* podelila priznanja in darila udeleženkam porabske bralne značke. Prireditve, ki se je zaključila v prav prijetnem vzdušju, je obiskala tudi generalna konzulka *Metka Lajnsček*.

Marijana Sukič
Foto: S. Eöry

Udeleženke Porabske bralne značke z direktorico in soboškimi knjižničarji

se je začelo 3. maja 1995, v času ravnateljstva *Jožeta Vogrinca*. V Vestniku so o tem zapisali: »*Da bi bralcem kar najbolj ustregli, so v PiŠK kupili bibliobus. Pravo naključje je, da bodo imeli bralci kar v 118 krajih nekdanje soboške občine, kjer se bo potujoča knjižnica ustavila, priložnost, da pridejo do zelene knjige kar na cesti ali tovarniškem dvorišču.*«

Na prvem bibliobusu je bilo pros-

ljal čez mejo, k nam v Porabje. Porabska progga je imela na začetku tri postajališča, sedaj jih ima pet.

Vmes so uredili izposojno preko brezžičnega mobilnega omrežja, to je bila nuja, saj bibliobus vozi po 11 progah in ima 74 postajališč. K nam v Porabje pripelje vsakih 14 dni.

Bibliobus in sodelavci na njem imajo radi mladostno razpoloženje, zato se radi ustavljajo

ZAKLJUČEK V VRTCIH MONOŠTER IN SAKALOVCI

Monošter

Šolsko leto se je hitro zavrtilo naokrog in spet je prišel čas, ko smo se poslovili od vrtca in otrok, ki odhajajo v šolo. Iz monoštrske slovenske skupine Zvezdice v šolo odhaja šest otrok, iz sakalovskega vrtca pa kar devet otrok.

Zbrali smo se zunaj, na igrišču vrtca. Za-

ključni program je bil prepleten z madžarskimi in slovenskimi pesmicami, pleši in igrami, ki smo se jih naučili tekom leta.

Veliki otroci pa so se s pristrčnimi deklamacijami poslavljali od vrtca, prijateljev in nas vzgojiteljic. Želimo si, da bi se naši

Sakalovci

bodoči prvošolčki z veseljem spominjali brezskrbnih dni in čudovitih doživetij, ki smo jih skupaj doživeli v vrtcu. Pred vstopom v šolo pa vsem želimo lepe in zabavne poletne počitnice.

Vzgojiteljica asistentka:
Romana Trafela

Slobaud z žalostnim srcaum, depa z lepimi spomini

Žau, zdaj, gda nas že z nebes má na skrbi, gda smo se saméj maličko pomirili, gda smo 1. juniuša 2021 z žalostnim srcaum slejden slobaud mogli vzeti od njé, se v imeni Drúštva porabski slovenski penzionistov prejk naši slovenski novin tú želimo spaumniti na našo drago penzionistko *Eržiko Geček* (po domanjom *Majkova Elza* z Verice). Erži néni, kak smo go zvali v cejlom Varaši, gdé je béjla fejs poznana pa priznana, mejla je veliko poštenjé zatok, ka je v svojom življenji dosta djála za cerkev, za Varaš že kak sabovica (šivilja), v penziji pa za drúštvi vogrski pa slovenski penzionistov. Béjla je puno energije, mauči, trno rada je žéjvala, srečna pa vesela je béjla, ka sta tašo lepo, dobro pa uspešno držino leko ustvaurila s svojim možaum Tiborom. Béjla je izredno delavna, aktivna ženska, stera je trójda nej poznala. Tau je svedočila s tejm tú, ka se je fejs potrójčila, aj zvójn svoje držine, svojoga domanjoga dela za dostafela drúgo delo, drúgo lústvo tú zavolé lejpoga pa dobrega leko včinéj, aj svojo znanje leko vöponójca pa prejk

dá. Slovenski penzionisti smo se od 1998 leko radúvali, veselili pa vkúper delali z njauv, njene dobre tanače baugali pa nójcali. Erži, Majkova Elza je tista aktivistka béjla, stera samo te nej

njeni lepi glas med našimi pevci pa vidli njene flajsne stopaje pri folklori tú, ka je ona trno veliko pa dostafele brigo vzéla nasé pri Drúštvi varaški penzionistov prejk dvajsti lejt. Mejla je dosta

je ali drúge špile, nota naravnati za maškare, aktivno je plesala v plesni skupini, popejvala z ljudskimi pevkami v skupini Békeffi Antal. Z dobre vaule je šéjvala gvant za pevke, za plesalke ali ranč gda pa gdé je potrejen béjo kakšen gvant. En tau (20-24) varaški penzionistov je ona mejla prejk, ona se je brigala za njé, vesele programe njim je pripravljala doma na dvauri. Trno rada je odla v gledališče tú, zatau je večkrat pelala penzioniste v gledališče v Sombotel. Ali, gda so postavljali baur za 1. majuš ali vöplesali baur, ali žmano djesti küjali ali adventni venec redli pred cerkvijo s Civilnim forumom, je furt vcuj béjla. K toma se tú fejs razmejla, kak trbej aktivirati, nagončati drúge penzioniste, aj se podajo zakoj. Pa eške dosta-dosta vse je včinéjla. Zatau nej čúda, če nam vsejm penzionistom tak pri slovenskom kak pri varaškom vogrskom drúštvi že zdaj fejs fali. Lübezen, poštenjé pa lepe spomine na njau vekivečno ohranimo.

Počiva aj vu vekivečnom mirej!
Klara Fodor

Erži Geček (na sredi) v družbi slovenski penzionistov

préjšla na naše programe, če se zakoj volo nej zdržavala doma. Furt nam je z dobre vole pomagala, aktivno delala v delavnici, gde smo kaj redli, pripravljali, na fašenek nam gvant posaudila, sama se tú notanaravnala. Rada se je padašivala, pogučavala, béjla je oprejta, mi smo pa furt goragledali na njau. Mogli smo porazmeti, ka zaman bi radi čúli

dobri idej, rada je organizirala delo, dobro je ravnala lidi, zatau je béjla kak en dober motor na veliko pomauč prejdijim tú, steri so ji na veliko zavújali. Pomagala njim je ustvauriti pa goradržati gledališko skupino »Sončnica«, plesno skupino »Rozmaring« pa skupino ustvarjalcov »Zlata rauka«. Sama se je tú podala špilati kakšne komedi-

LEJPO VÖVIDENJE

Vrejmen v majuši nam buma nej trno nagajalo, sploj pa nam, steri delamo z zemlaup ali mamo sadno drevdje ali vinograd, eštje bola pa velkim pavrom, steri več hektarov zemlé delajo. Namesto toga, ka bi šinfala vrejmen, bi se tadale žaurgala, mo raj pisala o tejm, kak lepau se nam, varaškim slovenskim penzionistom, posrečilo sajenje tikvinih guškic v lupinjaj. Kak smo že spisali, 10. majuša smo taposadili guškice, stera so nam že na 15. majuš vöprišle, skur več kak smo ji je taposadili. Té čas so požacke/polži že fejs kralúvali, zatau je vsakši den trbela dolazopodti njivo, večkrat ji spolagati s čemerom ali papejom, aj nam ne morejo uničiti mlado tikvino listje, s tejm pa leko cejli pav. Gda so se tikvi malo vtegnile, ji je naš mladi pomočnik,

študent Mark Lang vörejčo, samo po dvej njau zagnauk. Po tistim sva umetni gnoj vcuj sklala pa

nota okopala, aj vseprvim leko asni. 15. juniuša smo tikvi že leko okopali pa včasik osipali tú. Najprvim smo med redami gora okopali, travo vöpobrali, potistim pa tikvine rede okopali. Tikvi

samo samo po enom njali, aj se sledkar ne davéjo, ka trno dosta pazdje poženéjo pa gauste tikvi

ne dobéjo zavolé sonca, vodé pa lufta, etak ne morejo dobro roditi. Pauleg trave se ne moremo taužiti, istino, ka nam je Mark pred okapanjom malo pomogo drauvno travo uničiti, sonce pa ta posi-

šiti. Flajsne ženske Ani Makoš, Eržika Soós, Ančika Nemet (letos že drúgo paut), Klara Fodor z eške bola flajsno mlado pomočtjauv Markom smo v dobri trej vörj zgotovili tú. Kak radi delamo vkúper, kak se dobro poznamo med seov med tašnim delom tú, tau tisti vej, steri z nami vred dela. Marki Langi pa zvójn dobre vole eške bola asnimo s tejm, ka leko čúje našo porabsko materno rejč, vej pa on se vči slovenski gezik na fakulteti na Univerzi v Sombotel. Na konci smo si pa privauščili malo vkúper ostaniti, za djójžino se lepau zahvalimo, za stero se je v imeni našoga drúštva pobrigala predsednica Marijana Fodor. Hvala lejpa vsejm vkúper! Vüjpa jmo, ka de pav tu taši lejpi, kak se do zdaj kaže.

Klara Fodor
Foto: M. Fodor

... DO MADŽARSKE

Od 24. junija velja na mejah schengenski režim

Madžarski zunanji minister je ob obisku v Bratislavi najavil, da bo začel na mejnih prehodih od 24. junija ponovno veljati schengenski režim, se pravi odprli bodo vse mejne prehode in prestopne točke na mejah. Za primer je omenil Slovaško, s katero ima Madžarska 36 mejnih prehodov, toda do zdaj jih je obratovalo le 19. Po ponovni uvedbi schengenskega režima bi se skoraj podvojilo število prehodnih točk.

Omenil je tudi to, da bo Madžarska kmalu omogočila, da bi prebivalci obmejnih regij – ne glede na njihovo narodno pripadnost – bili cepljeni na Madžarskem.

Sprejet zakon proti zlorabi otrok

Madžarski parlament je prejšnji tork s 157 glasovi za in enim proti potrdil predlog zakona, ki storžje kaznuje pedofilijo in pedofilske pojave (zlorabo otrok), obenem pa prepoveduje promoviranje homoseksualnosti v izobraževalnem procesu. Amnesty International je ocenil, da bo »podobno kot ruski zakon o propagandi nova zakonodaja dodatno stigmatizirala osebe LGBTI in njihove zaveznike. Ljudi, ki so že tako izpostavljeni sovražnemu okolju, bo izpostavila še večji diskriminaciji«.

Za zagotovitev zaščite pravic otrok pornografija in vsebine, ki prikazujejo spolnost za lastne name ne ali spodbujajo odklon od spolne identitete, spremembo spola ali homoseksualnost, ne smejo biti na voljo osebam, mlajšim od 18 let, piše v besedilu zakona. Pouk spolne vzgoje ne sme biti namenjen spodbujanju ločevanja med spoloma, spremembe spola ali homoseksualnosti, dodaja zakon.

Ne vej, ka s toga sveta bau

Erži Schrei je ranč prejk sakalaovske glavne poštuje letejla, gda sem go stavo pa pito, če nejmajo kakšne stare kejpe za novine. Kejpe nika mam, samo časa nej, po djajce dem k sau-sedici, je kričala nazaj že z druge strani. Dobro, te mo se malo vozo po vesi pa za deset minut nazaj pridem, sem kričo za njauv. Pogledno sem svetlobni križ pa križno paut, istina, samo iz avtona, pa sem se že pelo nazaj, sila je bila, zato ka te je že sonce na teman sijalo. Kak če bi se zgučala, Erži je že z djajcami nazaj letejla, gda sem se stavo pred njigvi ramom.

- Erži, kak se vaš ram zove po domanjom?

»Mi smo Štejlini, depa po možej se pa Petres zovem, zato ka moj mauž je Vogrin bijo.«

- Erži, najstarejši kejp, ka

je tam prejk stau, kak je zdaj Djauklina Ema doma.«

- Lejpo ograjo ste meli pred ramom.

»Tau je iz lesa, iz latošov bilau tak lopau napravleno,

Erži Schrei, po možej Petres

gnauksvejta so taše ograje redli. Nej zavolo živali, bola zato, ka je lopau kazalo, kokauši so zar bile na ogradi pa ta so šle, kama so stele. Te se je nej trbelo bojati, ka je lisica odnese, tū pa tam če

»Tau je eden mali ram bijo iz blata, nej samo stene, pod tō. Tauga nej goraprati trbello, z mokro ronjov ga je trbello mazati. Edna iža, künja pa eden mali folaš je bijo, mali ram je bijo, depa veselo je bilau tam gorarasti.«

- Oča, steroga leta so se naraudili?

»1922. se je naraudo pa leta 1994 je mrau, mati je pet lejt mlajša pa, hvala Baudji, še žive, zdaj je devetdesetštiri lejta stara. Moj oča je šest lejt v Rusuškem bijo, gda je druga svetovna bojna bila. Bijo je na fronti, po tistom pa zgrableni. Tak nevauni je domau prišo, ka so ga doma nej spoznali, vej pa djesti je v strelskom djarki nej bilau, samo gnili krunči, mrzlo pa minus tresti. Oča je domau prišo, depa njegvi padaške so vsi tam ostali.«

- Na ednom kejpji so vaš oča z materdjov dolavzeti v tašom gvanti, kak če bi kakšni fiškališ bili.

- Te tjejp se je te redo, gda so gasilci nišo prireditev meli, zato je v taum gasilskom gvanti dolavzeti. Mati je pa v najlon förtoki dolavzeta, vejn zato, ka ona je tjōjala, gda je ta paradija bila.«

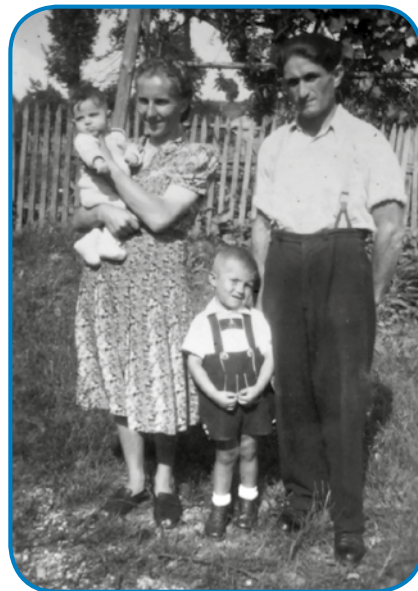
- Edna deklīčina je dolavzeta na taum kejpji, mislim, ka je prva spauved bila, tau ste vi?

»Tau sem dja, depa je še eden tjejp, gde smo tri dejk-le dolavzete. Tau je te bilau, gda je v Sakalovci prva spauved bila, samo tau ne vej, kama so minauli trdje podje, ka samo nas dejk-le so slikali. Te gvant, ka smo dekle mele, so vse stare ženske zašile, depa te je nej bilau tašoga modernoga platna kak zdaj. Te so s tistoga zašili gvant, ka je ostalo, da so kaj šivali.«

- Mate kakšne spomine od spauvedji?

»Telko vej, ka te je eden krepek župnik bijo, steri je pri nas spau. Tau tō dobro

vej, ka smo mau (pogostitev) pri tetrici Margiti Makoš meli. Depa tam je nika tjūplenoga nej bilau, samo tašo, ka so doma spekli, te je vsikši srmak bijo, depa

S starišami pa bratom

veselo je bilau. Najbola se pa na tau spaumnim, ka toma popa smo vsigdar matüre (metulje) lovili, stere je te sledkar te župnik gora na edno tablo zbado. Emo je

Zdavanjski kejp iz leta 1972

vsefele, male, velke pa vsefele barve, tau je njegvi hobi bijo.«

- Stosote dvejženske na podauknaj?

»Edna je moja mati, druga pa od ednoga prejdjnoga gasilca hči iz Sombotela.«

- Kak lejpi gvant so meli mati?

»Vidiš, tau je taši gvant, steroga bi še gnesden leko noso.«

- Tak ste tau prajli, ka zdaj v petek (18. juni-uša) gostüvanje baude, kama so vaša mati tō pozvana, če majo še te gvant, te ga zdaj leko znauva nase dejajo, nej? Najšli smo vaš zdavanski kejp tō, sto vse so kauli vas?

»Stariške, moji pa od moža pa proščaji. Vidiš, kak lejpi gvant sem mejla, tauga mi je na Seniki Fliserca šivala.«

- Gda ste se ženili?

»Apriliša leta 1972, tau dobro vej, ka

je nej bilau najbaukšo vremen, skur tak vōgledalo, kak če bi malo snejg išo.«

- Sto je pa tej pet bab?

»Tau je pevska skupina, sakalovska, na srejdji sem dja, te Djergona Ema, (školnika žena), te Makošna Bōška, Sepešova Margita pa Margita Makoš.«

- Gde vse ste nastopali?

»Kama so nas zvali, depa doma v vesi smo tō dostakrat nastopali, gda smo meli Röpülj páva ali Dalol a falu. Tau je lejpo delo bilau, te smo vkūpdržali, te si vūpo drūgoma kaj povedati, ka tau etak delaj ali tak. Zdaj tašo ne smejš, zato ka vsikši se

ožali, lüstvo je nevoškeno, ne vej, ka s toga sveta bau. Prvin je vsikši srmak bijo pa itak je dobro bilau, baukši svejt je bijo kak zdaj.«

Karči Holec

Oča pa mati na gasilskoj prireditvi

Mati z znanko iz Sombotela

ste ga zdaj tak na naglo najšli, je eden stari družinski. Se vej, ka sto so na kejpji?

»Kak bi se pa nej vedlo, vej pa dja tō tam stojim, če ranč nej na svoji nogaj. Dja sem v materini rokej, spodkar pa moj brat stoji pred očom. Tau je doma dolavzeto, kak smo rojstni ram meli, te ram

je edna kokauš sfalila.«

- Tau steroga leta je moglo biti?

»Tau Kristuš Jezuš, ne vej, dja sem se narodila leta 1953 marca. Na taum tjejpji sem samo par mejscev stara bila, te leko ka na konci tistoga leta so naredli te tjejp.«

- Kakšen je bijo vaš rojstni ram?

Od Gorenjoga Senika do Garbolca - 42.

PETSTAULEJTNA ŠAULA V VOGRSKI ATENAJ

Reka Bodrog gnauk na levo, drgauč na pravo zavine med bregami pred tistim, ka se s Tisov sreča pri varaši Tokaj. Prva kak liki bi pa gorpoiskali tau najbolje erično vogrsko vinarsko mesto, ostanimo eške pri šurki vodaj Bodroga.

V vesnici *Bodrogkeresztúr* se nam oprvim pokloni spomenik štrka »Fülöpa«,

stakrat vino kisló gratalo, vej pa v najvejšoj zamenici Srejdnje Evrope – duga je pet kilomejterov in zozidana na dva štauka – eške gnesdén več kak 3500 hektolitrov dobre kraple držijo. Nekda so vinske bečke z rastovoga lesa rédili v sausadnoj vesi *Erdőbénye*, gde kolarsko tradicijo prejkdavajo z roda v rod.

na lišto svetovne kulturne erbe. Med koštavanjom vina pa se splača vösprobatu kusti špek, šteroga rédijo domanji Švabi.

Zavolo njegve bogate zgodovinske in kulturne tradicije zovéjo varaš *Sárospatak* »Atene na bregej reke Bodrog«. Tau pa venak zavolo Kalvinističnoga kolegija, šteri je biu od srejde 16. stoletja edno glavno središče šaulstva na Vogrskom. Če rejsan so ga leta 1952 zaprli, má mesto od 1990-i lejt pá edno kalvinistično gimnazijo. V njej »Veukoj knjižnici« so začnili vküppobérati knige že leta 1531, gnes držijo tam 300 gezero publikacij.

Drügo erično mesto v varaši je grad, šteroga so zozidali v gotskom in renesančnom štiluši. Njegvi najstarejši tau je »Redeči törem« na pet štaukov, pod balkonom šteroga je v 17. stoletji Ferenc Wesselényi začno organizérati svojo rabuko prauti Habsburgom. Pred gradom stogi cerkev svete Elizabete, čere vogrskoga krala Andrása II. Tam držijo relikvije té svetnice z Arpadove iže, na risauske svetke pa organizérajó v njeno čést procesije in zgodovinske igre.

V Sárospataki se začne prauškarska paut svete Elizabete, štera pela vse do Košic na Slovaškom (Kassa). Depa vrnau s toga varaša vödé tista turistična paut tö, na šteroj leko spoznamo pripovejst družine Rákóczi. Prva kak bi se napautili po njej, stavimo se malo pri malom jezери *Megyer-hegy!* Inda svejta so tam vökopali kamen, gnes pa je že vse v pravoj harmoniji z naturov. Voda je globka 6,5 mejtera, skale kauli nje pa se zdigavajo v visino 70 mejterov. Nej je čüda, ka so jezero gorvzeli med »sedem naturni čüd Madžarske«.

Če mamo cajt, se splača gor-

poiskati krajino Bodrogeköz, gde so stari Vaugri meli edno svojo središče, gda so med Karpate prišli. Na tau spomina turistični center pri vesnici *Karos*, gde si leko poglednemo originalne sodačke in drüge škéri z indašnji cajtov, depa čakajo nas rokodelske delavnice pa eden panoptikum tö. Gda se nauč spisti, leko

raši je trnok veuko prauškarsko mesto Judov na Madžarskom. Tam počiva rabin Mózes Teitelbaum, šteri je v mlašéči lejtaj z betega vözvračó Lajosa Kossutha in ma obečo veuko bodaučnost in dugo življenje. Rejsan, té političar je leta 1831 svoj prvi guč držó vr-

Grad v Sárospataki s »Taljanskim törmom« je lejpa pelda renesanse na Vogrskom – vidimo ga ozajek na papérni penezaj za 500 forintov

šteri se je trinajset lejt vsikšo sprtoletje povrno v vés. Gvüšno je lejto nad krčmauv »Lebuj« tö, gde so se inda svejta radi skrivali betjarge in od tistec robili bautoše, šteri so se na pauti domau nimo pelali. V stenau edne veške vinske zamenice pa se je med bojnov za slobaudnost leta 1849 nutpotülila edna štükova krugla, štera je eške itak tam in je gnes pomalana s farbami vogrške zastale.

Od 18. stoletja dale so v tajtoj vesi živeli takzvani »hasidski« Židauvge, šteri so odavanje vina prejkvzeli od grčki bautošov in modernizerali pauvanje grauzdja. V iži njinoga rabina Reba Saja Steinera so vsikši den küjali za 50-60 lüdi, vej je pa prej od tistec niške nej smo lačen vöstaupiti.

V muzeji v Bodrogkeresztúri nam nutpokažejo, kak so inda svejta z vina pa sada eci (kis) rédili. V bližanjój vesnici *Szegi* je venak tö do-

Olaszliszka je svojo ime dobila po taljanski vanca-raj, šteri so v vés prišli v 13. stoletji. Pred drügov svetovnov bojnov so svojo središče tam meli hasidski Židauvge (o šteraj smo že pisali), na rüševinaj njine sinagoge so v vési postavili spominsko stenau holokavsta. V svoji mlašéči lejtaj je vesnico dostakrat gorpoisko Lajos Kossuth, vej so pa tam živeli njegvi stari stariške.

Zimenombližanjevési *Tölcsuva* so povezani začetki merkanarske filmske industrije. Tam se je naraudo William Fox (originalno Vilmos Fried), šteri je v Hollywoodi oprvim začno gordjemati filme z glasom, njegvi poznaneec Adolf Zucker pa je stvauro veuko firmo Paramount Pictures.

Gda smo malo kaulipoglednili v tej vesnicaj, se moremo mujs staviti v *Herceghúti*. Na malom bregej na mejej vési stogi 130 lejpi zamenic, štere so gorvzeli

Nad Sátoraljaújhelyom pela najdujša gondola v rosagi - po 1036 mejteraj med dvöma bregama se leko pelamo v zaprejtí kabinaj

vösprobamo, ali v kmici tö zavadimo tarčo s svojimi püščicami. Drügi zranek se leko napautimo v sausadno vés *Karcsa*, štero poznamo po njenoj romanskoj cerkvi. Ž njauv je povezana edna legenda: zidino so prej zdignile vile (tündérek), de so pa njeni zvon po nesreči ličile v potok, gda je začno kokaut spejvati. Od tistoga mau se prej zvon vsikši stau lejt zglasi, ka bi nazvejdo, kama je spadno.

V varaši *Sátoraljaújhely* vse pripovejda o gezerolejtnoj zgodovini. Njegvi največ vrejdní spomenik je pavlinski klaušter v starom tali varaša, gde gnesnedén dijaki piaristov živéjo. Od töremske vöre v gotskoj cerkvi je gorausto samo kameni talejr z numerami, tau je bila najstarejša mehanska vöra na Vogrskom. Bližanja vauza pa je nej bila erična tačas, ka so tam pred turisti nej oprli muzej.

Stari židauvski cintor v va-

nau z balkona varaške iže v Sátoraljaújhelyi. Pravijo pa, ka je tau edino mesto, gde so eške za vino edno cerkev zozidali - pod impozantnov sakralnov zidinov je vözdumbana edna graubo veuka zamenica.

K toma varaši se drži *Széphalom*, gde je na konci 18. in na začetki 19. stoletja živo in delo jezikoslovec Ferenc Kazinczy, šteri je dosta napravo za prenovitev madžarskoga gezika. Njevva iža je bila več desetletij dühovno središče Vogrške, gnes najdemo v zidini muzej, gde leko dosta zvejmo o kinčaj madžarske rejči.

Podajmo se zdaj v varaš, gde so doma najbolje erična vogrška desertna vina in zavolo imena šteroga – Tokaj – so se Madžari dosta svajüvali s sausadnimi narodami ...

-dm-
foto: mtu.gov.hu in
pixabay.com

»Sveti se ime tvoje« - 42.

DÉN SLOVENSKE SVETNICE IN VOGRSKOGA SVETCA

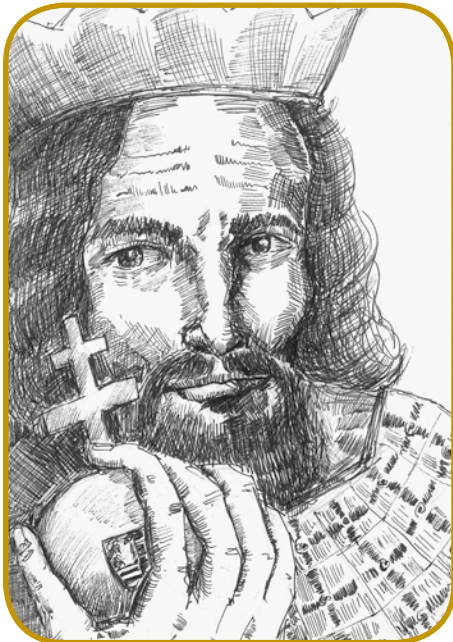
Engliški humanistični pisatelj in političar **sveti Thomas More** je biu vören svojoma krali, eške bole pa katoličankoj Cerkvu – zavolo toga je mogo mrejtü kak krščankjski mantrnik.

Thomas se je naraudo leta 1477 v Londoni. Njegli oča je biu birauf, šteri je svojoga sina poslo v šaule. Mladeneč je že v svojom tridvajstom leti grato fiškališ, kisnej pa član parlamenta. Če rejsan je en cajt želo staupiti v klaušter, se je donk odlaučo za držinsko življenje. Želo je, ka se tri njegve čere vönavčijo, ka je bilau nika nauvoga v tistom cajti. K njegvoj familiji so ojdlü erični lidgé: filozof Erazem Rotterdamski, molar Hans Holbein in püšpek John Fisher.

Thomas More je napiso knigo »Utopija«, v šteroj raztomaći, kak bi trbölo voditi rosag. V vsakdanešnjom žitki pa je biu prausen: vsikši den je odo k meši in je biu padaš srmakov. Njegli držina je vsikši večer vküper molila, eden od mlajšov je furt goršto s Svetoga pisma.

Leta 1509 je Thomas More grato svetovalec engliškoga krala Henrika VIII., šteroma je žena Katarina Aragonska nej rodila sina. Krau se je zalübo v Ano Boleyn in terdjo od pápe, aj razveže njegvi zakon s prvov ženauv. Sveti Oča je tau nej napravu, je pa vösklüčo Henrika s katoličankjske Cerkvu. Zavolo toga se je čemerasti krau vözglaso za edinoga voditela Cerkvu v Englandi, štero od tistoga mau »anglikanska« zovémo. Thomas More je nej sto pri-

segniti na krala, vej je pa biu vören katoličankjskoj Materi Cerkvu. Zavolo toga so ga za edno leto zaprli v vauzo Tower, gda pa se je eške v robstvi tö nej spreobrnü, so ga osaudili na smrt. Vmorili so ga vküper s kardinalom Johnom Fisherom, dén od bejdvej svetimo **22. juniuša**.

Med Karpatami dosta takši vesnic geste, štere so ime po svetom Ladislavi dobile – na priliko Motvarjevci (Szécsiszentlászló) v Prekmurji

V cerkvenom leti se spominamo narodjenja dvej peršon, največši v zgodovini odrešenja: Božega Sina Jezosa Kristosa in Blajžene Device Marije. Na svetnike pa se po navadi spominamo na dén njine smrti, samo ednoma svetci svetimo rojstni den: tau je **sveti Ivan Krstitel (Keresztelő Szent János)**.

Evangelist Lukač pripovejda, kak je Baug prejk ednoga angela naznana dühovniki Zahariji narodjenje sina – vrnau tak, kak malo kisnej Mariji z Nazareta. Boži odposlanec je zapovödo ime deteta tö: »Johan« hebrejski znamenüje »Baug je milostivi«. Ivana (ali Janeza) zovémo Krstitela zatok, ka je oznanjo krst spokornosti in grejšnike krsto z vodauv Jordana. Okrstu je Jezosa tö in vözglaso, ka je un oblübleni Mešijaš.

Žena Zaharije, Marijina žlata Elizabeta je dugo prosila Boga, aj jima dejte dá. Živela sta sedem kilomejterov vö z Jeruzalema, k njima se je Blajžena Devica včasik paščila, gda gi je angeu naznana: »Pogledni, tvoja žlata je tö spočela v svojoj starosti.« Gda je Elizabeta rodila sina, so ma stejli dati očino ime. Zaharija pa je vzeu edno malo desko in napiso: »Ivan je njegvo ime«. Po tistom je pá začno gučati, vej je pa biu do tistoga mau kaštigan, ka je nej vörvo angeli.

Ivan je biu narodjen za tau, ka pripravü paut Odrešiteli – tau je napravu s krstom v vodej Jordana. Njegli dén svetimo **24. juniuša**, ime Janez ali Janoš pa je trnok prilübleno tak med Slovenci kak Madžari.

Po štiri desetletjaj svajüvanja po smrti prvoga vogrskoga krala svetoga Števana je leta 1077 na madžarski tronuš seu **sveti Ladislav (Szent László)**, šteri je vödau dosta nauvi zakonov, k svojoma rosagi prikapčo Rovačko in dau zglasiti prve vogrske svetce.

Ladislav se je kak drügorojenec krala Béle I. kauli leta 1040 naraudo na Polskom, po smrti očé pa je eške nej mogo včasik prvi človek rosaga gratati. S tistoga cajta je gorostala legenda, kak je – že ranjeni – rejšo edno krščankjsko deklo, štero je zgrabo eden poganski Kuman. Kisnej je večkrat vözagnau tihinske sodačije z Vogrskoga, zatok so ga zvali »viteški krau«. Neprijateljskim lüstvom je ponüdo tau tö, aj gorvzemejo krščankjsko vöro in ostanejo v rosagi.

V njegvi vnaugi bojnaj so Ladislava sprevalale čüde: gda je bejžo, se je pred njim na dvaje razklala veuka skala; gda so bili njegvi sodacke lačni, so se na gnauk prikazali djelenge; gda je molo, je

s kamla vötekla voda. Ladislav je biu veuki patronuš Cerkvu, stvauro je več klauštrov in püšpekij, dau je zozidati vnauge cerkvu. Nalečüvo se je, ka bi grato prejdjen prve križarske bojne (keresztes hadjárát), de je pa 29. juliuša 1095 mrau. Njegli tejlo je najšlo svojo

Gda ga je Ivan okrstü, so se nad Jezosom oprlünebesa: »Tau je moj lübleni Sin, nad šterim mam veseldje,« se je čülo od vrkaj

dokončno mesto v Nagyváradu, gde že duga stoletja gordržijo njegvo češčenje. Njegli grob gorpoiškeje betežnicke, de se pa tam dosta vörnükov sveto zaoblübi tö.

Po svojoj smrti se je Ladislav prejk večkrat prikazo svojoma narodi, vogrski sodacke pa so eške v drügoj svetovnoj bojni molili: »Sveti Ladislav, pomagaj nam!« Njegli den svetimo **27. juniuša**, gda so ga leta 1192 za svetca zgla-sili.

Gda je pápa Janoš Pavel II. leta 1988 goripoiško koroški varaš Krko (Gurk v Karintiji), je med 70 gezero vörnükü vküppišlo 20 gezero Sloven-cov tö. Marijino cerkev je tam dala zozidati patronuškinja Koroške **sveta Ema Krška (Gurki Szent Hemma)**, štero za svojo svetnico držijo Avstrijci in Slovenci ranč tak.

Gda so go leta 1287 za sveto zgla-sili, so njeni svetek postavili na **27. juniuša**.

V dokumentaj ne pišejo nika gvüšnoga o tejm, gda se je Ema naraudila, in ali je bila nemškoga ali slovenskoga roda – v njenom cajti so se lidgé s tejm eške nej spravla-li. Stara tradicija pa pravi, ka je posvejt sveta zaglednila leta 983 na štajerskom gradi Pilštanj. Če rejsan je bila nemešnjakinja, se je dobro počütüla med svojimi prausnimi, srmačkimi lidami, šteri so bili zvekšoga Slovenci.

Stariške so Emo poslali na nemški cesarski dvaur, gde je spoznala svojoga kisnejšoga moža, grofa Viljema, s šterim sta sledik prejk-mela skoro cejlo

gnešjno Slovenijo. Držinska sreča pa je nej dugo trpela: oprvim gi je mrau sin Hartvig, kisnej pa eške mauž in drügi sin Viljem tö. Ema je dala zozidati več cerkva, ka bi tam molili za njene pokojne. Ostala je sama, zatok je začnila talati svojo imanje lüstvi in Cerkvu. Najvekšo delo Eme je stvaurenje benediktinskoga ženskoga klauštra v Krki, v šteroga pride eške gnesnedén dosta prauškarov. Leta 1072 je té samostan grato središče nauve koroške püšpekije, od kéc so ga eške samo leta 1786 prejk v Celovec (Klagenfurt) postavili.

Če rejsan je nej gratala apatica, je Ema svoja slejdnja lejta preživela v svojom klauštri, mrla je gnauk po leti 1045.

-dm-
ilustraciji:
Szilveszter Bartkó

PETEK, 25.06.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (I.), italijanska nadaljevanka, 10.10 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali, Otok Elba, kulinarično-popotniška oddaja, 10.50 Lovrenška jezera, dokumentarna oddaja, 11.30 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 12.00 Pogovor s predsednikom države, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Severna obzorja (VI.), ameriška nadaljevanka, 14.45 Priluhno tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.10 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.45 Kapitan Sabljazobi, vladar sedmih morij, norveška otroška nadaljevanka, 16.15 Infodrom: 30 samostojnih, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Slovenski magazin, 17.55 Princ Ki-Ki-Do, risanka, 18.00 Maček Muri, risanka, 18.10 Bacek Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 20.00 Pogovori ob dnevu državnosti, 21.15 Proslava ob dnevu državnosti, 22.15 Poročila, Šport, Vreme, 22.40 Cankar, dokumentarno igrani film, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 1.40 Napovedujemo

PETEK, 25.06.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 11.00 Poletno jutro, 13.05 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.45 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.45 Rdeča raketa, mladinski film, 16.30 Ob 30. obletnici samostojnosti Slovenije: Tabor slovenskih pevskih zborov Šentvid pri Stični (1992), 17.50 Korak pred drugimi, portret: dr. Jože Pučnik, 20.00 Športno plezanje, svetovni pokal - težavno plezanje, 22.05 Julija in alfa Romeo, mladinski film, 23.35 Vozovnica za smrt za deset dolarjev, koprodukcijska dokumentarna oddaja, 0.30 Videotrak, 1.25 Info kanal

SOBOTA, 26.06.2021, I. spored TVS

6.35 Dnevnikov izbor, 7.00 Otroški program, 10.30 Izzivalci, EBU dokumentarni film, Lena: Mlada ovčerejka, 10.50 Osvežilna fronta, Na daljavo, oddaja za mladostnike, 11.30 Državnik z nasmehom zgodovine, dokumentarni portret Lojzeta Peterleta, 12.40 Na Glas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Podjetno naprej, Sašo Knez, letalska industrija, 14.55 Starodavno nebo, Bogovi in pošasti, nemško-ameriška dokumentarna serija, 15.50 Čokoladne sanje, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Golica, zgodba o skladbi, dokumentarni film, 18.15 Pozabljeni Slovenci, dokumentarna oddaja, 18.35 Ozare, 18.40 Vrtne prigode, risanka, 18.57 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Poletna noč 2021 - poklon Tadeju Hrušovarju, 21.10 Napoleon, usoda in smrt, francoska dokumentarna oddaja, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.35 Rudar, slovenski film, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.40 Napovedujemo

SOBOTA, 26.06.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 7.00 Najboljše jutro, 8.40 Spomini, Anica Mikuš Kos, 11.10 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.40 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 12.20 Avtomobilnost, 13.20 Kolesarstvo - dirka po Franciji, predstavitev ekip, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 1. etapa, 17.15 Po etapi, analiza dirke po Franciji, 18.00 Športno plezanje, svetovni pokal - balvansko plezanje, 23.00 Kingston - 15 let z vami, veliki jubilejni koncert z gosti, 1.25 Videotrak, 2.25 Info kanal

NEDELJA, 27.06.2021, I. spored TVS

7.00 Otroški program, 11.15 Ozare, 11.20 Obzorja duha, Pripadaj, išči in se odloči, 11.55 Ljudje in zemlja, 12.45 Zelena generacija/Young Village Folk, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Kam le čas beži, 65 let Štirih kovačev, jubilejni koncert, 15.20 Samo za zaposlene, špansko-francoski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Joker, kviz, 18.15 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali, Castellabate in Pestum, kulinarično-popotniška oddaja, 18.40 Šola za pošasti, risanka, 18.50 Frfra in Cufek, risanka, 18.57 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Zaključna prireditev 56. Festivala Borštnikovega

srečanja, 21.25 Z Mišo, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.35 Med zidovi, dokumentarni film, 23.30 Za lahko noč: C. Debussy: Morje, Simfoniki RTV Slovenija, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.30 Napovedujemo

NEDELJA, 27.06.2021, II. spored TVS

6.10 Videotrak, 7.00 Koda, 7.30 Lovrenška jezera, dokumentarna oddaja, 8.15 21. revija pevskih zborov društev invalidov ZDIS, 8.45 Dubravka Tomšič Srebotnjak, Orkester Slovenske filharmonije in Charles Dutoit (L. van Beethoven: Klavirski koncert št. 3), 9.45 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.05 Pogovori ob dnevu državnosti, 12.20 Proslava ob dnevu državnosti, 13.50 Slovensko olimpijsko stoletje, dokumentarna serija, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 2. etapa, 17.45 Po etapi, analiza dirke po Franciji, 18.20 Domovina in država, dokumentarni film, 20.05 Starodavno nebo, Iskanje središča, nemško-ameriška dokumentarna serija, 21.00 Žrebanje Lota, 21.05 Umori na podeželju (XXI.), Umori v malem, britanska nadaljevanka, 22.50 Zvezdana, 23.50 Poletna noč 2021 - poklon Tadeju Hrušovarju, 1.10 Videotrak, 2.05 Info kanal,

PONEDELJEK, 28.06.2021, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (I.), italijanska nadaljevanka, 10.15 Obzorja duha, 10.50 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.15 TV-izložba, 11.30 Družbeni fenomeni, izobraževalno-dokumentarna oddaja, 12.00 Z Mišo, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), ameriška nadaljevanka, 14.25 S-prehodi, Dušan Jelinčič, tržaški pisatelj, 15.30 Dober dan, Koroška, 16.00 Timi gre, risanka, 16.10 Mandi, Mumija, risanka, 16.15 Šola za pošasti, risanka, 16.20 Ribič Pepe, mozaična oddaja za otroke, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Sledi, Ljutomerski kasač, dokumentarna oddaja, 17.55 Pujsa Pepa, risanka, 18.00 Simon, Ne velja goljufati! risanka, 18.05 Neško, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Globus ob začetku predsedovanja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Wisting, koprodukcijska nadaljevanka, 23.45 Glasbeni večer, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Napovedujemo

PONEDELJEK, 28.06.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 11.00 Poletno jutro, 13.00 Ljudje in zemlja, 13.50 Zelena generacija/Young Village Folk, 14.15 Priluhno tišini, Sijajne ideje za počitniški čas!, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 3. etapa, 18.10 Buenos Aires - mesto v objemu vetrov, dokumentarni film, 20.00 Luisa Spagnoli, italijanska nadaljevanka, 21.10 Dediščina Evrope: Veliki slikarji na malem zaslonu (II.), britanska dokumentarna serija, 22.30 Drevo, slovenski film, 0.10 Videotrak, 1.05 Info kanal

TOREK, 29.06.2021, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (I.), italijanska nadaljevanka, 10.15 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.00 Globus ob začetku predsedovanja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), ameriška nadaljevanka, 14.35 Duhovni utrip, Gozdni budistični samostan, 15.05 Kanape - Kanapé, oddaja za mlade, 15.45 Timi gre, risanka, 15.55 Žanov svet, risanka, 16.05 Neško, risanka, 16.10 Kalimero, risanka, 16.20 Fircologi, mozaična oddaja za otroke, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Free spirits - Samosvoji Sara, Moon, Andrej, dokumentarna oddaja, 17.55 Tib in Tamtam, risanka, 18.05 Bacek Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Bolnišnica dobre karme (III.), britanska nadaljevanka, 20.50 Slovenija - 30, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Spomini, Tine Tomazin, 1.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.40 Napovedujemo

TOREK, 29.06.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 8.50 Videotrak, 9.45 Poletno jutro, 11.45 Avtomobilnost, 12.30 Poletna noč 2021 - poklon Tadeju Hrušovarju, 14.00 Slovenski magazin, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 4. etapa,

17.55 Dosje, Mediji v vojni za Slovenijo, 20.05 Farmaceutski velika ni: med dobičkom in zdravjem, francoska dokumentarna oddaja, 21.05 Veter se obrača, francosko-švicarski film, 22.30 Na Glas! 22.50 Spolne sužnje v katoliški cerkvi, koprodukcijska dokumentarna serija, 0.50 Info kanal

SREDA, 30.06.2021, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (I.), italijanska nadaljevanka, 10.20 Free spirits - Samosvoji Sara, Moon, Andrej, dokumentarna oddaja, 10.50 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.20 Neuspeh ne pride v poštev, dokumentarne oddaje o prof. dr. Igorju D. Gregoriču, 11.50 Slovenija - 30, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), ameriška nadaljevanka, 14.35 Podoba podobe, Zdenka Badovinac - dobitnica nagrade Igorja Zabela, 15.10 Rojaki, oddaja o zamajcih, 15.25 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.55 TV-izložba, 16.10 Male sive celice, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Kdo se boji slovenščine? Urbana slovenščina, dokumentarno-izobraževalna serija, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale, Oton Župančič: Ciciban, 18.05 Slastne medvedje zgodbe, risanka, 18.10 Slastni medvedji recepti, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Ni še konec, španski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Profil, 23.45 Kdo se boji slovenščine? Urbana slovenščina, dokumentarno-izobraževalna serija, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Napovedujemo

SREDA, 30.06.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.15 Kanape - Kanapé, oddaja za mlade, 11.00 Poletno jutro 13.10 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali, Castellabate in Pestum, kulinarično-popotniška oddaja, 14.00 Vokalna skupina Plamen iz Toronto, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 5. etapa, 17.55 Dosje, Urok Depale vasi, 18.55 Videotrak, 20.00 Na utrip srca: Čarobni trenutki glasbe, Martha Argerich v Varšavi, nemška glasbena dokumentarna oddaja, 21.00 Žrebanje Lota, 21.10 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, Saša Lošič, 22.00 Senca suma, francoska nadaljevanka, 22.55 Mostovi besed, portret Vlade Kociancich, 0.50 Info kanal

ČETRTEK, 01.07.2021, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (I.), italijanska nadaljevanka, 10.20 Kdo se boji slovenščine? Urbana slovenščina, dokumentarno-izobraževalna serija, 11.00 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.30 Meja je samo nebo, 2. del dokumentarne oddaje o prof. dr. Igorju D. Gregoriču, 12.00 Moje mnenje, Predsedovanje Svetu Evropske unije - izziv in zaveza, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), Pokončna drža, ameriška nadaljevanka, 14.30 Slovenski utrinki, 15.00 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, portretna oddaja, 15.45 Z kot Zofka, mozaična oddaja za predšolske otroke, 16.10 Sobotni krompir, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Štiri stotletja Stare trte z mariborskega Lenta, dokumentarna oddaja, 17.55 Na kratko, Mreženje, 18.05 V Goščavi, Polži, lutkovna nanizanka, 18.25 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Predsedovanje Svetu Evropske unije, 21.00 Povodni mož, svečanost ob začetku predsedovanja Republike Slovenije Svetu EU, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Dediščina Evrope: Veliki slikarji na malem zaslonu (II.), britanska dokumentarna serija, 23.55 Štiri stotletja Stare trte z mariborskega Lenta, dokumentarna oddaja, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Napovedujemo

ČETRTEK, 01.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 8.50 Videotrak, 9.50 Poletno jutro, 12.00 Kam le čas beži, 65 let Štirih kovačev, jubilejni koncert, 14.05 Profil, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 6. etapa, 18.10 Molitev pred plobo, portret Joža Horvata, 20.05 Šest mojstrov v viktorski hiši, britanska dokumentarna serija, 21.05 Avtomobilnost, 21.35 Ambienti, 22.10 Slovenska jazz scena: Jani Šepetavec, Primož Grašič, Miha Koren, Gregor Ftičar in Ratko Divjak, 23.25 Videotrak, 0.25 Info kanal

Spoštovani Slovenke in Slovenci,
dragi rojaki, prijatelji Slovenije,
cenjeni bralci časopisa Porabje,
želimo vam lepo praznovanje
dneva državnosti Republike Slovenije!

Naša država praznuje 30 let. Iskrena hvala vsem rojakinjam in rojakom v zamejstvu in po svetu, ki ohranjate slovensko besedo in kulturo.

Srečno, Slovenija!

Generalni konzulat Republike Slovenije v Monoštru

Zveza Slovencev na Madžarskem objavlja razpis za delovno mesto

DIREKTORJA/DIREKTORICE

Razvojne agencije Slovenska krajina

Za direktorja/direktorico Razvojne agencije Slovenska krajina je lahko imenovan/a kandidat/ka, ki:

- ima visoko ali univerzitetno izobrazbo,
- ima najmanj dve leti delovnih izkušenj na področju dela na projektih ali v turizmu,
- obvlada slovenski in madžarski jezik.

Merilo za izbor kandidatov je kvaliteta predloženega programa dela in vizija razvoja ter poznavanje problematike lokalnega razvoja Slovenskega Porabja.

Kandidat mora v prijavi na razpis predložiti program dela in vizijo razvoja agencije za mandatno obdobje štirih let ter kratek življenjepis.

Mandat direktorja/direktorice agencije traja 4 leta. Direktor/direktorica je po izteku mandatne dobe lahko ponovno imenovan/a.

Kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, naj najkasneje do 12. julija 2021 pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev in kratkim življenjepisom na naslov:

Zveza Slovencev na Madžarskem
9970 Szentgotthárd
Gárdonyi u.1.

Zaprte ovojnice naj imajo oznako »Ne odpiraj – prijava na razpis za direktorja RASK«.

Šteje se, da je prijava prispela pravočasno, če je prispela na zadnji dan roka za oddajo prijav. Za pravočasno se šteje tudi prijava, ki je bila oddana po pošti s priporočeno pošiljko na zadnji dan roka za oddajo prijav.

Obvestilo o odločitvi bodo kandidati prejeli v 15. dneh po poteku roka za prijavo.

Vsi kandidati, ki izpolnjujete pogoje, vabljeni k prijavi!

Blagoslovitev križa na Gorenjom Seniki

13. junijuša zadvečerka so v Soboti (na pauti do Tromejnika) na Gorenjom Seniki znauvič blagoslovili takzvani »Žmitin križ«. Toga je dau leta 1930 postaviti *Kálmán Bunderla* v spomin svojoma brati pa sestri, šteriva sta mladiva mrla na tihinskem. Križ je očisto, kauli njega vse vöspuco in grajko pofarbo saused *János Csárdi-Braunstein*, pri

Plebanoš Dejan Horvat blagoslavla Žmitin križ – pred njim so se inda svejta prekrižžali vsi, šteri so ojdli po Soboti

sakralnom spomeniki sta tisto nedelo dvojezične litanije Srca Jezošovoga držala plebanoša *Tibor Tóth* in *Dejan Horvat*. (Več o posvečanji leko preštéte v našoj naslednjoj številki.)

-dm-

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtak
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB